

τῶν φιλοσόφων ἐραστῶν τῆς. Ἐωρτάζετο δύο ἡμέρας παρά τοῖς Ῥωμαίοις· καί ἔφερε τύπον καθαρῶς ὀργιαστικόν· ἡ πρώτη Μαΐου ἦτο ἀφιερωμένη τῇ Καλῇ Θεᾷ· ἦτο ἀποκλειστικῶς γυναικεῖα πανηγύρις. Συνθηροῦζοντο ὅλαι αἱ Ἐστιάδες παρά τῷ Μεγάλῳ Ποντίφηκι. Ἦτο δὲ αὐστηρῶς ἀπαγορευμένη ἡ παρουσία ὄχι μόνον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄρρενος ζώου. Ἐξεβάλλοντο ἐκ τῶν οἰκιῶν ὅλα τὰ μὴ θηλυκά. Δὲν ἦσαν ἀνηρτημένα τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὔτε εἰκόνες ἀκόμη ἀνδρικήαι. Τί ἔκαμον αἱ Ἐστιάδες παρά τῷ μεγάλῳ Ποντίφηκι ἢ ἀναμεταξὺ τῶν, ἡμεῖς ὡς ἀνδρῶν ἀγνοοῦμεν. Ἄλλὰ βεβαίως ἡ Πρώτη Μαΐου ἦτο εἶδος τι προπαρασκευῆς τῆς Δευτέρας Μαΐου, ὅτε ἐωρτάζετο ἡ Χλωρίς, ὅτε τὰ φύλα συνανεμίγνυτο ὡς παπαροῦνα ἐν μέσῳ τῶν χλωρῶν ἀστάξεων, ὅτε οἱ πόροι ἠνοίγοντο προσδεχόμενοι ἡδονήν, ῥοφῶντες φίλημα, ἀνταλλάσσοντες πῦρ, στεφανούμενοι ἀνθη.

Ὁ Ῥωμαϊκὸς Μαΐος ἔλαβεν ἄλλο ὄνομα παρά τοῖς Βυζαντινοῖς· ὠνομάσθη Μαγιουμάς. Ἐκ τῆς παχύτητος τοῦ ὀνόματος συλλαμβάνετε τὸ λίπος τῆς οὐσίας. Ὁ Μαγιουμάς αὐτὸς, κυλιόμενος ὡς χοῖρος εἰς τὴν σπαργῶσαν τῆς Συρίας φύσιν, εἰς τοὺς Παρισίους τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τὴν ἀκόλαστον Ἀντιόχειαν, εἶχεν ἐκκενώσει ἐφ' ἑαυτοῦ ὅλην τὴν γαλβανικὴν στήλην τῆς θρησκευτικῆς εὐγλωττίας τοῦ Χρυσοστόμου, ὅστις καὶ εἰς τὰ ἀνθη, καὶ εἰς τὰ γυμνά, καὶ εἰς τὸ θέατρον, καὶ τὴν μουσικὴν, καὶ εἰς τὰς παυρομαχίας καὶ τὰς ὀρχηστῆσεις ἐβλεπε παντοῦ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ καὶ ἐζήτηε νὰ προφυλάξῃ τὸ παίμνιον τοῦ ἀπὸ τῶν ὑπερβασιῶν τοιοῦτου ἐχθροῦ. Διότι οἱ Ἀντιοχεῖς δὲν ἐχωράτευσον. Ὁ Μαγιουμάς τῶν διήρκει οὔτε μίαν, οὔτε δύο ἡμέρας, ἀλλὰ τριάκοντα τερπνάς παννυχίδας, κατὰ τὴν φρασεολογίαν τῶν τότε καιρῶν. Εἶχον τὴν παρῆρσιαν νὰ τὸν ὀνομάζωσι μῆνα τῶν Ὀργίων καὶ νὰ τὸν ἀφιερῶσιν εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὴν Ἀφροδίτην, εἰς τὴν πανδαισίαν σαρκὸς καὶ οἴνου, εἰς τὸ

ῥοδοστεφὲς σύμπλεγμα μέθης καὶ ἔρωτος. Τοιαῦτα δὲ ἦσαν τὰ τελούμενα κατὰ τὰς τριάκοντα αὐτὰς παννυχίδας, εἰς τὴν θερμὴν ἐκείνην γῆν τῆς ἐρωτικωτέρας βλαστῆσεως καὶ πλάσεως, ὅπου τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν ἦτο σχεδὸν ἐλληνικόν, πλέον τῶν ὀφθαλμῶν βεβαμμένων εἰς τὸ ὑγρὸν τῆς ἡδονῆς, καὶ τὸν λεῖον, ἀλλὰ βαθὺν χρωματισμὸν ὃν παρῆχεν εἰς τὴν ἐπιδερμίδα ὁ καιὼν σχεδὸν ἀφροικανικὸς ἥλιος, ὥστε αὐτοκράτορες σεμνοὶ, οἱ συμβασιλεῖς Ὀνώριος καὶ Ἀρκάδιος, ἠναγκάσθησαν νὰ παραπέμψουν σιδηροδέσμιον τὸν Μαγιουμᾶν εἰς τὸν Μεδρσεῖ, καὶ πάλιν νὰ τὸν ἀπολύσουν, ἐπαναστάντων τῶν Ἀντιοχέων, ἕως ὅτου ἀπὸ ἀπαγορεύσεως εἰς ἐλευθερίαν καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς ἐκείνην, ἐμακράνθη καὶ αὐτὸς μαζὺ μετ' ὅλην τὴν ἐλληνικὴν χλωρίδα ὑπὸ τὴν αὐχμηρὰν κατάκτησιν τοῦ ἀραβικοῦ ἡλίου.

Καὶ τώρα ὅτε οὔτε Ἕλληνας ἐμείναμεν, οὔτε Ῥωμαῖοι εἴμεθα, ἀλλὰ ἀπλούστατα Ῥωμηοὶ, οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ Δαυνοῦ Γεωργίου καὶ τοῦ Βρεττανοῦ Τρικουπῆ, μετεβάλομεν τὸν Ῥωμαϊκὸν Μαΐον καὶ τὸν Συριακὸν Μαγιουμᾶν εἰς ἀθηναϊκὴν **πρωτομαγιάν**, ἦτοι ἐκδρομὴν εἰς τὰ περιλίσια λακκῶδη, ὑγρά, καφενεῖα καὶ θεάματα, εἰς τὴν μελαγχολικὴν καὶ σκονοκύλιστον Κολοκυνθοῦν, εἰς τοὺς ἐρήμους Ἀμπελοκήπους καὶ εἰς τὸ ἀσφυκτικὸν ἐκ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ ἀψήτου ποτοῦ Ζυθοπωλεῖον τοῦ Φίσερ. Ποῖος ἀπολαμβάνει ἀληθῆ πρωτομαγιάν, ἀρωμα βουνοῦ, καὶ γλυκοχάραγμα, καὶ γάλα ἀπὸ στάνην, καὶ μᾶιον ἀπὸ ἀγροῦς καὶ τρέξιμο καὶ χορτοκύλισμα καὶ μίαν ἡμέραν καθαρῶς ἀγροτικὴν; Τρέχομεν ὅλοι μανιῶδες εἰς τὰ Πατήσια. Ἄλλὰ τί εἶνε τὰ Πατήσια; Ἡ ἀρχαιεσττέρα ἀθηναϊκὴ ὁδὸς, ἡ ἐνώουσα τὴν γῆν μετ' ὅλον τὸν οὐρανὸν δι' ἀδιαβάτου στήλης χύματος. Αὐτὸ τὸ χῶμα, πρέπει ὄχι μόνον νὰ τὸ διασχίσῃς, νὰ τὸ πατήσῃς, νὰ τὸ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ

ΜΙΑ ΤΟΥΡΚΟΠΟΥΔ' ΑΓΑΠΗΣΑ.

1878

(Ἰδ. ἀριθ. 285).

Ἀπελθούσης τῆς μαύρης ἐξηκολούθησα τὸν μετὰ τῆς τουρκοπούλας μου διάλογον.

— Καὶ τώρα, τῇ εἰπον, ποῦ με ἔκαμες καὶ σ' ἀγάπησα τόσο πολὺ, τί μέλλει γενέσθαι;

Νὰ κάθῃσαι φρόνιμα καὶ νὰ μὴ κάμῃς τρέλες καὶ μᾶς πάρχουν χαμπάρι.

— Καὶ μπορεῖ ποτὲ ἄνθρωπος ἐρωτόληπτος νὰ κάμῃ φρόνιμα; Ὅταν ὁ ἔρως παρῆ, ὑγίαινε φρόνησις. Ἐπειτα, τί, ἔχεις σκοπὸ ἔτσι νὰ κάθωμαι νὰ σὲ βλέπω καὶ νὰ με βλέπῃς;

— Καὶ τί θέλεις;

— Νὰ παρῶμαι.

— Ἄ, αὐτὸ δὲν κάνει.

— Πῶς δὲν κάνει; Ἡμεῖς τὸ κάμομε καὶ κάμει.

— Δὲν μᾶς ἀφίνουν ὅμως ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα.

— Ἄ Ὅταν θέλῃ ἡ νύφη καὶ ὁ γαμπρὸς τίποτα δὲν εἶνε ὁ πεθερός. Ἐτσι τὸ ἔκαμε καὶ ἡ ὠραία Ἑλένη τοῦ Μενελάου. Ἀγάπησε τὸν Πάρη, τὸν πῆρε καὶ ἔφυγε, ἔνεκα τοῦ ὁποίου καὶ ἔγινε ὁ πόλεμος τῆς Τρωάδος. Καὶ ἐγὼ ἔτσι, ἂν σὲ πάρω καὶ σὲ πάγω στὴν Ἀθήνα θὰ σηκωθῶν ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ πολεμήσουν ἐναντίον τῶν Τούρκων, ὄχι ὅμως καὶ νὰ ἐπιτρέψουν ποτὲ νὰ σὲ πάρχουν πίσω.

— Δὲν κάνει νὰ σκοτωθῶν τόσο ἄνθρωποι γιὰ μᾶς.

— Καὶ τί μᾶς μέλλει; Δὲν πᾶν νὰ σκοτωθῶν ὅσοι θέλουν. Ἐτσι καὶ ἔτσι πόλεμος εἶνε ποῦ εἶνε.

— Φθάνει πλέον ὅσα εἶπαμε, τώρα εἶνε καιρὸς νὰ πηγαίνῃς μὴ τύχη καὶ μᾶς ἐνοήσουν καὶ ἔπειτα πλέον δὲν εἶσαι γιὰ ζωή.

— Καὶ πότε θὰ σὲ ξαναῖδῶ, διότι πρέπει νὰ ξέρῃς, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν μπορῶ νὰ κάμω τὸν τρελλό. Τώρα ἔβαλα γυνῶσι.

— Ἐννοια σου, ἐγὼ θὰ σὲ εἰδοποιῶ μετὰ τὴν ἀραπίνα. Μετὰ τὰ λεχθέντα ἔκαμα μιὰ μετάνοια καὶ λαβῶν τὴν μικρὰν τῆς χεῖρα, ἀφείθεισάν μοι ἐλευθερίαν, ἤσπασθην αὐτὴν με ὑποτρέμοντα χεῖλη.

Ἐξελθὼν τοῦ κήπου ἔβην πρὸς τὴν οἰκίαν μου, ἐν ἣ ἀφῆθην εἰς ρεμβασμοὺς, πολυειδεῖς σκέψεις καὶ σχέδια.

Ἐπειτα μοῦ κατέβη ὁ οἰστρος ὁ ἐρωτικὸς καὶ ἠρξάμην γράφων.

περιβληθῆς, νὰ τὸ ἀναπνεύσης, ἀλλὰ αὐτόχρομα καὶ νὰ τὸ γευθῆς, καὶ νὰ τὸ μασήσης καὶ νὰ τὸ χωνεύσης. Ποῖον δὲ εἶνε τὸ γέρας τῆς κοινορτοδρομίας αὐτῆς, ποῖος εἶναι ὁ παράδεισος τῆς Κολάσεως αὐτῆς; Ὁ μικρὸς Κῆπος τοῦ Ζυθοπωλείου τοῦ Φίσερ, ὅπου δὲν ἔχεις κάθισμα νὰ ἀναπαυθῆς, ἀέρα νὰ ἀναπνεύσης καὶ ἀναψυκτικὸν νὰ δροσισθῆς. Ὁ ζῦθος τῆ ἐσπέρας αὐτῆ εἶναι χειρότερος, παρά ποτε, ἄφитος, καίων ὡς νιτρικὸς ἄργυρος, δύσπεπτος, ζαλιστικὸς. Πῶς ἐπίμετρον κινδυνεύεις νὰ πατηθῆς ὑπὸ τῶν ἀμαξῶν, ἂν εἶσαι πεζὸς, κεκοπικῶς δὲ, κάθιδρος, ἀπηυδημένος, βλασφημῶν, ἐπιστρέφεις εἰς τὴν κλίνην σου ὡς πρὸς σωτηρίαν, εὐχαριστῶν τὸν Θεὸν τοῦ Σούτσου καὶ τοῦ Κυριακοῦ—οἱ ὅποιοι ἐν παρόδῳ δὲν ἔχουν Θεὸν—ἅτι ἐώρτασες κ' ἐφέτος τὴν πρωτομαγιά.

Αἱ Ἀθηναίαι δὲν ἔχουν πνεύμονας, διὰ νὰ ἀναπνεύσουν. Εἶναι πόλις ξηρὰ, μαραμμένη, κατεσληκυῖα, ὡς ἀπόφοιτος τοῦ Νοσοκομείου τῆς Ἑλπίδος. Δὲν ἔχει νερό, δὲν ἔχει πρασινάδες, δὲν ἔχει Πράτερ, δὲν ἔχει Ἡλύσια Πεδία, δὲν ἔχει Πικκάδιον· ἔχει τὸ δύσοσμον Περιβόλι τῆς Πλατείας Συντάγματος, ἔχει τὸν ἀπελπιστικὸν Κῆπον τοῦ Κλαυθμῶνος, ἔχει τὸν ὑπὸ τὴν βρειταν ὄσμήν τῶν Ταμπάκικων Βοτανικῶν τῆς, ἔχει τὸν Βασιλικὸν Κῆπον οὗ ἡ εἴσοδος ἐπιτρέπεται περὶ τὸ μεσονύκτιον καὶ δὲν ἐπιτρέπεται τὴν αὐγὴν, ἔχομεν πρὸς τούτοις τὰ ὀγδοήκοντα ἄνευ ὕδατος καὶ καθαριότητος οὐρητήρια τῆς πρωτευούσης, ἐστίας πανῶλους καὶ Σούτσου, ἔχομεν τὴν ἀνοικτὴν ὑπόνομον τῆς Βαθειᾶς, ἔχομεν τὰ πράσινα λιμνάσματα τοῦ Ἰλισσοῦ, ἔχομεν τὰ ἀπαίσια χριστασβεστώματα τῆς ἀστυνομίας, ἔχομεν παντοῦ τὰ χοιροστάσια καὶ τὰς μάνδρας μας, ἔχομεν τοὺς στρατῶνας ἐντὸς τῶν οἰκιῶν μας, ἔχομεν περὶ τὴν θην τοὺς ὠτοκτόνους σαλπικητὰς τῶν διαφόρων σωμάτων, ἔχομεν τὸν

Ἴπποσιδηρόδρομον διατρέχοντα ἀντὶ δεκαπέντε λεπτῶν ἐντὸς μιᾶς ὥρας τὸ ἀπὸ τῆς Πλατείας Συντάγματος εἰς τὴν Πλατείαν Ὀμοιοῖας διάστημα, ἔχομεν ἐπίσης τοὺς ὠκεανούς καὶ τὰς θαλάσσας τοῦ Ρηγοπούλου μὲ τὴν περὶ πλανήτου πρόνοιαν, καὶ τὴν ἐκτεταμένην κρατολογίαν ἐντὸς τῆς Βουλῆς, τὰς κτηνοβασιᾶς τοῦ Δημητρακάκη, τὰς ἐν παντὶ καὶ πάντοτε ἀπολογίας τοῦ Κουμουδούρου, τὴν ἐπὶ τοῦ βήματος στάσις Μαδόνας τοῦ Δεληγιάννη, τὰς μετοχὰς τῆς Ἡπειροθεσσαλλίας, τὸ κόλπο τοῦ Τύρ δανεισθέντος δύο ἑκατοστάρικα διὰ τὴν τελετὴν τοῦ Καλαμακιοῦ, ὅλα τὰ μεσιτικὰ τῆς Ὀδοῦ Αἰόλου, τὴν ἐπὶ τῆς Ὑγείας Ἐπιτροπὴν, τὴν συμβουλὴν τοῦ Παπαμιχαλοπούλου νὰ κατῆ τὸ Ταμεῖον Θηβῶν καὶ τὴν παρεμπόδισην τῆς κόρης Βελένδζα διότι ἡ οἰκία ἀνῆκεν εἰς αὐτὴν, τὴν Καστανιώτισαν, τὰς Ἀδάμας, τὴν πλειοψηφίαν καὶ τὸν Παλαμήδην μεταμορφωθέντα εἰς οὐρὰν τοῦ Δεληγιάννη, ὥστε quand on voit la queue, κτλ. κτλ.

Ὡ χρυσομάλλη Μάϊε, ἠδύνασο νὰ ἐπισκέπτεσαι τὴν Λισβόννην ἢ τὸ Ἀμβούργον, τὴν Προβηγκίαν ἢ τὸ Ἀλγέριον, τὴν Αὐστραλίαν ἢ τὴν Κιγκινιάτην τοῦ Ρηγοῦ, ἀλλ' εἰς Ἀθήνας ἦσο περιπτὸς, εἶσαι πλεονάζων, ὡς εἰς ἔτι Δεληγιάννης, εἰς ἔτι δήμαρχος, εἰς ἔτι Βιζυηνὸς «καὶ τότε φτοῦν σ' τὸ πρόσωπο καὶ τότε δ' αὖθις ζουν» καὶ εἰμεθα ἡμεῖς, ἀλλοίμονον! χορτάται μέχρι κόρου ἀπὸ Βιζυηνούς, Δημάρχους καὶ Δεληγιάννηδες. Ἄ! Μάη, Μάη, δύνασαι νὰ ἔλθης ἂν θέλεις, ἠδύνασο ὅμως καὶ νὰ μὴν ἔλθης.

Καλεδιάν.

«Πουλί μου τρυφερό!
Ἄφ' ἧς στιγμῆς σὰς εἶδον, ὁ ὕπνος ἀπέδρα τῶν βλεφάρων μου διὰ παντός.
Συστρέφομαι ἐπὶ τῆς κλίνης μου ὡς ὄφρι δίχα κοπαίς.

Πονῶ.

Σὲ λατρεύω ὡς ἄλλον θεὸν μου, σὲ λατρεύω διότι εἶσαι ἀξία λατρείας, διότι εἶσαι ἄγγελος ἀληθῆς, ἄγγελος παραδείσου.

Ὡ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ διαρρήξῃς τὴν καρδίαν μου ἠθέλης ἴδῃ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἀποτυπωμένην τὴν εἰκόνα σου, ζωηρὰν, ὡς εἶσαι σὺ, θάλλουσαν, ὡς σὺ, καὶ ἀκτινοβολοῦσαν, ὡς σὺ.

Ἄνισως ἐξουσίαζα καὶ βασιλέως θρόνον,
τὸν θρόνον ἐθυσίαζα δι' ἐν σου βλέμμα μόνον.
Σὲ, σὲ ὅπου πηγαίνω, σὲ, σὲ, ὅπου σταθῶ,
Σὲ, σὲ μόνην λατρεύω, σὲ, σὲ, μόνον ποθῶ.

Διατί νὰ σὲ εἶδω; Διατί νὰ σ' ἀπαντήσω; Οὐδὲν πλέον ἐν τῷ κόσμῳ μοι εἶνε γλυκὺ ἄνευ σοῦ, οὐδὲν μὲ θέλγει μακρὰν σοῦ.

Εἶθε νὰ μὴ ἐγεννώμην, εἶθε νὰ μὴ σὲ ἐβλεπον, ἠθέλα τέλος νὰ ἔπαυα τὸ ζῆν, ἀφ' ἧς στιγμῆς τὰ ἴχνη μου τὰ ἴχνη σου συνήνητησαν.

Ὅχι, δὲν ἐπλάσθης σὺ δι' ἐμὲ, ἐπλάσθης δι' ἄλλον κόσμον, ἐπλάσθης νὰ κοσμήσῃς τὸν παράδεισον.

Τί αἰσθάνομαι μοι εἶναι ἀδύνατον νὰ σοὶ ἐκφράσω.

Ἡ γλῶσσά μου μπερδεύεται καὶ τὸ λογικόν μου σταματᾷ.

Πῶς θὰ ζήσω ἄνευ σοῦ; δὲν μὲ φονεύεις καλλίτερον, ἀφοῦ πέπρωται νὰ ζήσω μακρὰν σοῦ.

Ἵγρὸν ἀπὸ τὰ δάκρυα ἀφῆκα προσκεφάλι,
καὶ γράφω ἀφοῦ μ' ἀπέβαλε τοῦ ὕπνου ἡ ἀγκάλη;
Τοῦ ἔρωτος μὲ τάραξαν φροντίδες περισσαί,
Ὡ κάμψου, εἶμαι δύστηνος, στενάζω διὰ σέ.

Ἄλλο ἀπὸ ἀκρόασην δὲν σοῦ ζητῶ σκληρὰ
τὴν φλόγα ποῦ μοῦ ἀναψες δὲν σβύνει μὲ ἀέρα.

Δὲν ἤξευρα πῶς ἄγγελοι στὸν κόσμον κοτεβαίνουν;
Καὶ πῶς μορφὴν ἀνθρωπινὴν ἐνίοτε λαβαίνουν.
Κ' ἐνόμισα στὰ σύννεφα πῶς σ' εἶδα ὁ φτωχός,
σπλαγχνίσου τὸν ταλαίπωρον ποῦ κλαίω δυστυχῶς!